

11. *Принципи розвитку українського освітнього простору в умовах інформаційної економіки: креативні підходи та європейський досвід* / Бітюк І. М., Фінагіна О. В., Матвієнко О. Д., Гудима Д. М. Збірник наукових праць ЧДТУ. Серія: Економічні науки / М-во освіти і науки України. Черкас. держ. технол. ун-т. Вип. 65. Черкаси: ЧДТУ, 2022. С. 16–24.

12. Панкова Л.І., Узбек Д.А., Гнеушева Н.В. Національні економічні інтереси розвитку регіональних кластерів. Актуальні проблеми економіки. 2020. №8 (230). С. 72-83.

13. Узбек Д. А., Гнеушева Н. В., Трояновський В. Є. Регіональні кластери: національні економічні інтереси та культура управління. Трансформація підходів в управлінні та маркетингу у постпандемічний період: монографія / під заг. ред. д.е.н., проф. Храпкіної В. В., к.е.н., доц. Пічик К. В. Київ: Інтерсервіс, 2022. С. 105–114.

14. Кластерні об'єднання: міжнародний досвід та українські реалії / М. Войнаренко, А. Береза // Економіст. - 2013. - № 10. - С. 27-30

15. П'ятницька Г. Науково-освітні кластери: відмінні характеристики та передумови розвитку. Маркетинг і менеджмент інновацій. 2016. № 3. С. 191–207.

1.9. Бізнес-освіта в умовах інформаційно-інноваційної економіки: перспективи кластероутворення та якості послуг

Фінагіна О.В.,

доктор економічних наук, професор,
професор кафедри менеджменту та бізнес-адміністрування,
Черкаський державний технологічний університет

Горохова Л.П.,

директор Української асоціації з розвитку
менеджменту та бізнес-освіти,

Шпильова В.О.,

доктор економічних наук, професор,
Приватний вищий навчальний заклад «Європейський університет»

Сьогодні Україна стикається з низкою проблем оновлення, стрімкого реформування та модернізації системи освіти. Виклики що стоять перед нашим суспільством пов'язані із інноваційно-інтелектуальним прогресом та переходом до моделі інформаційної економіки в форматі європейського зразка. Але війна з РФ, безпрецедентне знищення людського та економічного потенціалу нашої країни потребує новітнього концептуального бачення змін системи освіти, науки.

Від початку повномасштабної війни російська федерація тероризує мирне населення України, порушуючи звичаї війни та мирні домовленості. Після повномасштабного вторгнення масштаби терору зросли, і головним об'єктом

для ворожих обстрілів стала цивільна інфраструктура. Дані про знищені школи, садочки, дитячі будинки, професійно-технічні училища та університети збирає Міністерство освіти і науки України на спеціальній платформі saveschools.in.ua. Наприклад, найгірша статистика у Донецькій області. Там агресор знищив 69 освітніх закладів, найбільше з яких – школи, і пошкодив 691 заклад. Також значних втрат зазнала і Харківська область: 52 освітні заклади зруйновано; 572 – пошкоджено [2].

Свого руйнування зазнає економіка та промислова інфраструктура України. Також відбувається вимушена міграція наукового та педагогічного потенціалу фахівців, що призводить до унікальної ситуації з частковими (або повними) провалами в забезпеченні кадрами окремих галузей, підприємств, освітніх закладів. І таке становище буде мати своє продовження у вигляді неконкурентоспроможності національного бізнесу, його недосконалості в залученні напрацювань інноваційного та інтелектуального прогресу, низької результативності комерціалізації знань.

Враховуючи ці обставини, наголосимо на пріоритетності проєктів, програм відновлення економіки та соціальної сфери на умовах інтеграції усіх видів ресурсів, важливості дотримання вимог якості надання освітніх послуг та новому баченні пріоритетності співпраці, диверсифікації діяльності освітніх закладів. Підготовки університетами фахівців з найбільш затребуваних на ринку праці професій, підвищення кваліфікації та окремі напрями бізнес-освіти повинні мати інноваційну складову, бути зорієнтованими на майбутні потреби інформаційного суспільства. Своєї оцінки набуває специфіка та проблеми розвитку України в контексті прискореного входження в ЄС, врахування сучасної моделі кластерної економіки.

Грунтовними науковими напрацюваннями, актуальними проблематиками досліджень національної системи освіти в умовах інформаційної економіки є роботи: І. Бітюк, О. Матвієнко, О. Фінагіної [13]. Науковці розширюють бачення перспектив розвитку освіти, потенціалу системи знань людства та кожної окремої країни, змін вимог до якості освітніх послуг в умовах стрімкого інформаційно-інтелектуального прогресу та потреб гармонізації національних економічних інтересів. Національні інтереси розвитку інформаційної економіки та її соціально-освітньої складової висвітлено в працях Л. Панкової, Д. Узбека [15, 16].

Особливості та пріоритети розвитку бізнес-освіти розглянуто та висвітлено за різноманітними напрямками в працях О. Банита [7], Є. Сірого [8]. Якість освіти в умовах освітнього середовища України системно розглянуто в

працях Е. Кузнецова [14], Л. Антонюк, Н. Василькової, Д. Ільницького, І. Кулаги, В. Турчанінова [11].

В українському науковому та публічно-літературному просторі формується потреба в визначені, комплексному дослідженні питань змін в трендах, особливостях організації освіти до війни, під час та після закінчення війни [1].

Також свого значення набувають дослідження впливовості сталого розвитку освіти, складності цього процесу в умовах інформаційної економіки [5], адаптування таких знань, як умови повоєнного відтворення економіки та соціальної сфери, бізнесу та державності нашої країни. Має місце багатоцільове дослідження та вивчення проблематики освітніх проєктів бізнесового та державного рівня на основі залучення знань екологічного та інноваційно-інвестиційного менеджменту [4]. Кожне з перелічених досліджень має свою проблематику, але в загальному баченні спрямовує управлінські зусилля на визначення ефективності освітнього процесу в умовах ринкових трансформацій суспільного життя.

Важливо визначити основні виклики українського суспільства в умовах повоєнного відновлення, які будуть стосуватися не просто економіки та її відтворення, а й умов соціального розвитку, як єдності елементів суспільного прогресу. Довоєнні та повоєнні досягнення в розвитку інформаційної економіки, ділового та соціокультурного середовища мають в своєму фундаменті потенціал економіки та соціуму нашої країни, що накопичувався десятиріччями. Ізольовано оцінювати вагу впливу на результативність інформаційного та інноваційного прогресу освітньої компоненти дуже складно, але саме якість освіти забезпечила багато проривних досягнень в позитивних змінах економіки, проведенні реформ інформатизації та діджиталізації, появі та функціонуванні бізнес-інкубаторів та технологічних парків, бізнес-шкіл та інноваційно зорієнтованих стартапів.

Проблему якості освіти науковці справедливо пов'язують з розвитком інформаційного суспільства, в якому випереджальний розвиток суспільного інтелекту та системи освіти стають вирішальним чинником поступу людства. Інформація за цих умов набуває найбільшої цінності та є стратегічним продуктом держав. Тому у високотехнологічному інформаційному суспільстві якість освіти є ключовим аргументом у забезпеченні такого рівня життєвої й професійної компетентності людини, який би задовольняв потреби її людського розвитку, а також потреби суспільства і держави в соціально активних громадянах і висококваліфікованих фахівцях [9].

Окреслимо та стисло визначимо дві групи проблем бізнес-освіти, що позиціоновані науковцями та практиками, привертають до себе увагу в дослідженнях експертів, стримують просування інформаційного та інноваційного прогресу на думку освітньої спільноти. Перша група проблем, загального характеру, що мають місце в масштабах світового співтовариства, актуальні для українського освітнього середовища та потребують часткового врахування залежно від рівня впливу на окремі процеси, явища суспільного відтворення.

1. Фрагментарність знань в масштабах масового прояву освітніх якостей населення та особливо молоді. Є стимулятором в спрощеному сприйнятті реальності, недосконалості знань, в подальшому неякісному прийнятті рішень.

Під впливом комп'ютерних технологій формується особливий тип мислення, «кліпова» свідомість, яка завдяки засобам масової інформації, лавиноподібному розвитку й динаміці агресивного маркетингу Інтернету, надзвичайними темпами набуває масового характеру: кількість людей з «кліповим» (фрагментарним, мозаїчним, піксельним, колажним, калейдоскопічним) мисленням швидко збільшується та підходить до критичної точки, після якої почнуться незворотні зміни у свідомості інших людей та суспільстві в цілому[10].

Нові, неінституціоналізовані професійні якості, що відповідають запитам стрімкого інформаційного та інноваційного прогресу.

Наведемо простий приклад, дуже актуальної компетентності в умовах формування кластерної моделі української економіки – проектування та діяльність кластерів. Така професійна компетенція має своє визнання для фахівців ІТ-галузі, бізнес-аналітиків, менеджерів проєктів, але не має свого відображення в освітніх стандартах України. Накопичені знання в цій сфері формують реальні передумови виокремлення кластерного менеджменту в самостійний напрям наукових досліджень, освітніх стандартів, як затребуваного практикою.

2. Розмитість професіоналізму, перенавантаження компетентностями, як результат посиленого контролю за діяльністю освіти з боку МОН України в форматі нав'язування стандартів та положень регуляторного характеру.

Якість професійної підготовки слід вважати передумовою ефективної реалізації управлінського процесу, підвищення конкурентоспроможності економічної організації, формування репутації, бренду компанії тощо. Тому питання професіоналізації праці спеціалістів та менеджерів вищої ланки, а особливо питання організації цього процесу потребують глибокого дослідження, аналізу та висновків. Це необхідно для ідентифікації факторів

впливу на процеси професіоналізації, чинників підвищення якості професійної підготовки аби мати змогу удосконалити (змоделювати) систему підготовки (перепідготовки) управлінських кадрів [12, 14]. Суб'єктивність оцінок та характеристик якості бізнес-освіти, як прояв ринкової дії інформаційно-іміджевого впливу, агресивної реклами.

Наявність в кожній країні так званих модних або топових закладів освіти, які не обов'язково дотримуються якості послуг та системного управління знаннями. Але в умовах ринкової економіки це питання носить скоріш риторичний характер та може бути проявом креативності організації процесу, або форм надання знань.

Для України зробимо наголос на проблемах, що вже мають свою національну специфіку та будуть актуалізовані в повоєнні часи, відповідно потребують свого обговорення.

1. Невідповідність стрімких змін попиту на нові компетентності нарощенню відповідної пропозиції в освітніх установах. Стрімкість та безперервність інформаційно-інноваційного та інтелектуального прогресу, що формує одночасність появи нових видів компетенцій (наприклад в ІТ-сфері, маркетингу) та посилює вимоги до якості класичних знань. Що є вже самостійною тенденцією та особливістю національного ринку освітніх послуг. Відповідною реакцією постає навчання в системі бізнес-освіти на невеликих за обсягами часів курсах щодо отримання цільових знань та компетентностей. Але при цьому не завжди є можливість контролю реальної якості послуги. Скорочення навчання відбувається за рахунок зменшення теорії та спрощення в методико-аналітичному забезпеченні, подання інформації може не передбачати логічних складових в системному відображенні знань.

Суспільство інтелекту і знань, що формується, створює принципово нові умови, в яких поняття «закінчена освіта» втрачає своє значення. Сучасний, а тим більше майбутній динамізм зміни знань, інформації, технологій примушує сучасну людину протягом всього життя змінювати свою професію або спеціальність 3-4 рази, а в США так і 4-5 разів. Щорічно оновлюється 5 % теоретичних та 20 % професійних знань. Так, прийнята у США одиниця виміру старіння знань спеціаліста – «період напіврозпаду компетентності» (зниження компетентності на 50 %) в результаті появи нової інформації, показує, що за багатьма професіями цей поріг настає менш ніж через 5 років, тобто раніше, ніж закінчиться період навчання у закладі вищої освіти. Розв'язання цієї проблеми вбачається у переході до безперервної та багаторівневої освіти. І ті люди, які одержали і одержують максимум фундаментальності в своїй освіті,

без особливих утруднень перекваліфіковуються і адаптуються до нових професій і навпаки [9, 17].

2. Неінноваційність розвитку ринку праці та ринку освітніх послуг в Україні. Низький попит на спеціалістів інноваційного та інноваційно-інвестиційного менеджменту, інноваційного проектування, інноваційного маркетингу, соціоінноватики. Відсутність інновацій в оцінюванні бізнес-освіти з боку корпоративного бізнесу, галузевих структур, що вже в довоєнні часи самостійно організовували свої освітні центри. Також великий бізнес є зорієнтованим на бізнес-освіту за кордоном.

На жаль, сьогодні в Україні, інноваційність вищої освіти ще не набула достатнього рівня ефективності, що є результатом певної непослідовності та низької ефективності державної освітньо-наукової та інноваційної політики. Як наслідок, соціально-економічний розвиток держави відбувається без належного інтелектуального забезпечення. Українська вища школа дедалі більше схиляється у бік підготовки користувачів, а не генераторів нових знань, нових технологій, фахівців для забезпечення потреб інноваційного розвитку держави. Якість вітчизняної освіти, освітні стандарти та норми не завжди відповідають потребам, існуючим світовим стандартам, які висуваються до змісту освіти, до підготовки педагогічних кадрів, їх навчально-методичного забезпечення [9].

Розуміючи прогресивну роль освіти в суспільному розвитку, цілком природнім є установка і намагання, щоб інноваційна політика кожного вітчизняного закладу вищої освіти за цільовою спрямованістю була політикою зростання, по методу формування – науково обґрунтованою, за характером відбору – селективною, за відношенням до ризику – помірною в освітніх і виховних технологіях і ризиковою в науковій діяльності. На практиці цю модель реалізувати не так легко. Вітчизняна освіта, ґрунтуючись на своїх багатих традиціях і прогресивному світовому досвіді, йде цим шляхом, хоча і складно долаючи об'єктивні і суб'єктивні труднощі [8].

3. Спрощена культурна асоціативність, відсутність реального досвіду комунікативних навичок у сприйнятті та розумінні процесів життя, живим спілкуванням з викладачем та колегами. Це проблема наслідків послідовного впливу пандемії ковіду та воєнних часів онлайн навчання.

Необхідно приділяти значну увагу соціокультурним якостям в процесі навчання та висуванні вимог до фахівців усіх рівнів українського менеджменту. Майбутні фахівці, слухачі курсів освітніх програм, повинні розуміти відповідальність за прийняття рішень та результати своєї праці, бути гармонійними в питаннях комунікаційних завдань, кроскультурного спілкування. Таке ж, а може ще й більше навантаження припадає на викладачів.

Питання потребує свого комплексного розгортання та пошуку позитивних рішень в форматах відбору кадрів, селекції фахівців за високими стандартами не лише професіоналізму, а ще й соціокультурних цінностей.

У зв'язку з вищезазначеними проблемами, накопиченими особливостями розвитку мілітарної економіки формується та потребує свого визнання нова платформа надання бізнес-освіти в нашій країні. Аналіз впливу перелічених проблем, формування інформаційно-інноваційної економіки та інформаційного суспільства, ускладнення фінансування освіти потребують залучення до проєктів бізнес-освіти великого та середнього бізнесу, консалтингових компаній (особливо з світовим ім'ям), топменеджменту державного, галузевого та регіонального управління (як фахівців та носіїв специфічних знань, досвіду). Інтегрування освіти, бізнесу, влади постають перспективними на платформах кластероутворення, ексклюзивних кластерних ініціатив науковців та освітян, менеджменту та бізнесменів.

Кластери, як організаційна форма інноваційного поєднання інтересів в межах окремих проєктів, постають найбільш актуалізованими в умовах стрімкого інформаційного прогресу. Вони працюють за моделлю спрощеного відтворення процесу «ідея-виконавці-ресурси-технологія-результат» на основі принципів довіри, тимчасовості, незалежності від основного виду діяльності агентів співпраці.

Рекомендуємо формувати спільну працю, організовувати кластери на базі університетів на основі екосистемності відносин в парадигмі «бізнес-освіта» та орієнтації на інноваційно-інформаційний прогрес. Ключовою ініціативною ідеєю може стати надання бізнес-освіти за цільовими замовленнями для підприємств. Такий рух буде відповідати не лише національній ідеї процвітання нашої країни, а ще й мати в основі врахування світоглядних змін в контексті організації безперервного навчання персоналу [6].

На відповідне бачення процесу наголошує український кластерний альянс (УКА), що вивчає та поширює систему знань кластерного менеджменту, як інструменту розвитку ділового середовища. Підтримка, стимулювання інноваційних екосистем в Україні постає головним наголосом та перетворюється на пріоритет для бізнес-спільнот, освітян, науковців та галузевих, регіональних об'єднань. Попри великий потенціал у сфері науки та освіти, а також розквіт ІТ-галузі та тисяч стартапів, наша країна постає перед труднощами у створенні міцної бази для конкурентоспроможної економіки. За рівнем інноваційного розвитку Україна займає останні місця серед країн ЄС й ця ситуація практично не змінюється роками [3].

Сьогодні українська система освіти переживає складні часи, виникла потреба скорочення та укрупнення закладів вищої освіти, свого визнання отримує новий попит на ринку праці на прискорену підготовку (перепідготовку) фахівців за спрощеними (прискореними) програмами. Відбувається пошук нової системи взаємодії в парадигмі відносин «роботодавець-найманий працівник-освітні заклади». Свого розуміння отримують ідеї активної співпраці між бізнесом та університетами, формування цільових платформ бізнес-освіти на умовах:

- системного розуміння якості бізнес-освіти, як умови професійного та інформаційно-інтелектуального прогресу країни;

- формування нових стандартів професійної, управлінської та бізнес культур;

- стрімкого реагування на зміни попиту відповідно до клієнтоорієнтованості та нових, прогресивних знань;

- активізації змін та просування зацікавленості в коригуванні критеріїв якості бізнес-освіти та модерністських підходів до забезпечення країни управлінськими кадрами;

- пріоритетності інноваційного наповнення освітніх програм, проєктів стимулювання комерціалізації накопичених досліджень в науці та освіті;

- формування бізнесу або управлінського консалтингу в новому форматі «університет-корпоративний бізнес»;

- структурування попиту на спеціальні знання та професійні компетентності за умов цільового врахування вузьких потреб кадрового забезпечення (унікальні професійні знання, ексклюзивні освітні програми);

- формування традицій активних, професійних стосунків з провідними фахівцями університетів, організацій на основі принципу взаємообміну знаннями;

- визнання елітності, інтелектуальної ексклюзивності розумової праці з позиції якості очікуваних результатів для суспільства.

Як результат, слід очікувати поступове формування відносини довіри між освітою, наукою та бізнесом. Свою реалізацію будуть мати взаємочасть та взаємовідповідальність за якісні та кількісні пропозиції бізнесу, практиків менеджменту щодо знань та переходу в прогресивні форми інформаційно-інноваційної економіки, інформаційного суспільства. Особливої уваги будуть отримувати проєкти діагностики та коригування в процедурах, заходах формування інтелектуального капіталу організацій, що сформує зацікавленість бізнесу в співпраці.

І така співпраця має в перспективі бути акумульованою на платформах МОН України, що зацікавить іноземних агентів до участі в кластероутворенні та інвестуванні в спільні проєкти. Потрібні пілотні проєкти розробки кластерних ініціатив між великими корпоративним бізнесом та університетами в форматі цільової підготовки фахівців, що будуть акумульовані як досвід в МОН України та матимуть характеристики первинного накопичення знань.

Досвід успішних проєктів бажано оформлювати у вигляді паспортів кластерів, з елементами систематизації управлінського забезпечення, адресної бази знань (програм, відео-контенту, договірних документів, звітів та іншої інформації). Але сьогодні існують і перешкоди в організації кластероутворення на основі гармонійних, збалансованих відносин. Перелічимо лише декілька з них, що постають найбільш актуальними та болісними: проблеми фінансування спільних проєктів; відсутність законодавства щодо кластерної діяльності; невизначеність влади щодо концепції розвитку освіти в повоєнні часи.

Розглянемо та систематизуємо найбільш значущі фактори, що будуть впливати на стан української бізнес-освіти з позиції повоєнного відновлення національної економіки, стратегій розвитку галузей та соціальної сфери, міжнародної співпраці на рівні як допомоги світової спільноти, так і нарощення конкуренції (рис. 1).

Наведені фактори лише частково висвітлюють напрями впливу, але вони формують бачення змін, що будуть очікувати сферу української бізнес-освіти в повоєнні часи. Врахування таких факторів сформує інтереси сьогодення в питаннях бачення конкурентоспроможності освітніх закладів, перспектив просування інформаційного та інноваційного, соціокультурного та управлінського прогресу, залучення нових форм діяльності та потреб в співпраці з бізнесом.

Науковці та практики менеджменту доводять, що активний перехід української економіки на шлях інноваційного та інформаційного прогресу потребує свого наукового обґрунтування з позиції виокремлення та визнання національних економічних інтересів у новітньому баченні поєднання, інтегрування бізнесу, влади та науки на платформах кластероутворення. Євроінтеграційні процеси ознаменовані появою нових вимог до організації інноваційної діяльності та характеризуються такими процесами, як оновлення основних засобів, розробка і впровадження нових технологій, посилення технологічної конкуренції, попит на дослідження з огляду на галузеві особливості [15, 16].

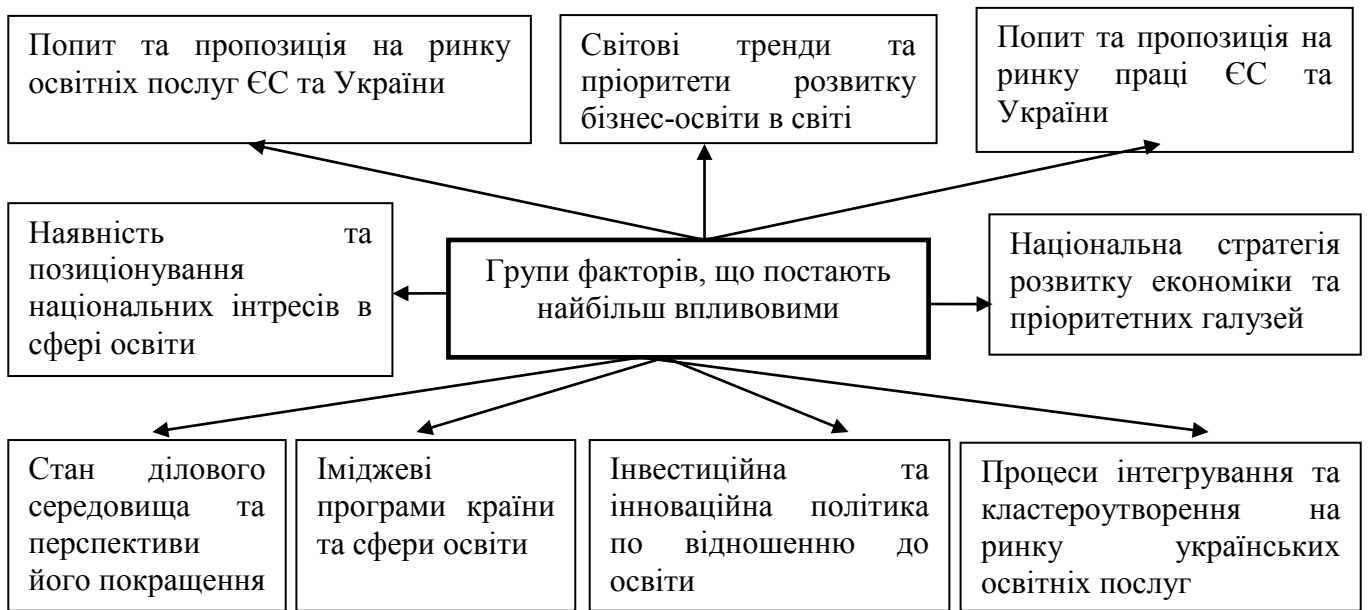

Рис. 1 – Фактори, що впливають на стан української бізнес-освіти та вимог до її якості в повоєнні часи

Джерело: розроблено авторами

Науковці та провідні експерти менеджменту визнають, що конкурентоспроможність сучасного підприємства, великого та середнього бізнесу залежить від формування і реалізації ефективної стратегії інноваційного розвитку, що включає економічні та соціальні особливості, активізацію можливостей інноваційного потенціалу галузей, компетентності топ менеджменту в умовах інформаційної економіки. Саме модель креативних відносин між освітою та топ менеджментом українських підприємств постає первинним завданням в умовах системного браку фахівців, потреб диверсифікувати професійне навантаження на працівників, активного збільшення функціональної відповідальності керівництва [11, 13].

Бажання бути багатими і цивілізованими, і водночас нехтування найреальнішим шансом для цього. Історичний досвід свідчить: практично усі країни, які спромоглися досягти в короткі проміжки часу екстраординарних темпів економічного розвитку («економічного чуда») здійснювали серйозні «фінансові вливання» в освітянську сферу. Поряд з цим в індустріально розвинутих країнах саме цей економічний злет і високий рівень життя стали базою стабільності демократії західного типу. Ця закономірність прослідковується у повоєнній Німеччині, Японії, Південній Кореї, Італії та багатьох інших країнах. Наші намагання «увійти в цивілізацію» з чорного ходу, ігноруючи освітянський фактор, стимулює наш «рух» не стільки до неї, скільки прямо в протилежний бік [9, 18].

На сьогодні якість бізнес-освіти в Україні не може відображати та

задовольняти сучасні потреби на ринку освітніх послуг за багатьма запитами, але в своєму розвитку, концептуальному баченні вона повинна бути націлена на повоєнне майбутнє. Формувати вимоги до бізнес-шкіл, відповідних проєктів в університетах, якості послуг необхідно з урахуванням найкращого світового досвіду, тенденцій розвитку інформаційного, інтелектуального та інноваційного прогресу, змін в сфері національної освіти.

Список використаних джерел:

1. Artem Artyukhov, Veronika Barvinok, Robert Rehak, Yuliia Matvieieva and Serhiy Lyeonov (2023). *Dynamics of interest in higher education before and during ongoing war: Google Trends Analysis. Knowledge and Performance Management*. 7(1), 47-63. doi:10.21511/kpm.07(1).2023.04.
2. *Статистика війни: скільки закладів освіти в Україні зруйнували росіяни*. URL : <http://surl.li/tphfm>
3. *Пропозиції УКА для програм розвитку інноваційних екосистем – position paper*. URL : <http://surl.li/tphfq/>.
4. J. O'Flaherty & M. Liddy (2018). *The impact of development education and education for sustainable development interventions: a synthesis of the research. Environmental Education Research*. 24:7, pp. 1031-1049. URL : <https://doi.org/10.1080/13504622.2017.1392484>
5. Tappel, A.P.M., Poortman, C.L., Schildkamp, K. and Visscher, A.J. (2023). *Promoting sustainable educational innovation using the Sustainability Meter. Journal of Professional Capital and Community*. Vol. 8 No. 3, pp. 234-255.
6. *Ukrainian Cluster Alliance (2023). Пропозиції УКА для програм розвитку інноваційних екосистем. Документ, підготовлений експертами Комітету подвійного переходу УКА*. URL : <https://www.clusters.org.ua/blog-single/posision-paperinnovational-ecosystems/>.
7. Банит О. *Бізнес-освіта в системі професійного розвитку топ-менеджерів міжнародних організацій. Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи*. 2019. № 1(14). С. 180-189.
8. Сірий Є.В. *Інноваційний розвиток освіти в Україні: розгортання проблеми та засадницькі орієнтири. Актуальні проблеми соціології, психології, педагогіки. Зб. наук. праць Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Спецвипуск «Менеджмент у вищій школі України: адаптація до Європейського контексту». К. Вип. 2010. № 11. С. 65-77.*
9. *Інновації у вищій освіті: проблеми, досвід, перспективи : монографія / за ред. П. Ю. Сауха. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. Івана Франка, 2011. 444 с.*
10. Бахтіна Г.П. *Інформатизація суспільства та проблема «кліпового мислення»*. URL : <https://kpi.ua/1102-7>.

11. Компетентнісний підхід у вищій освіті: світовий досвід / Л.Л. Антонюк, Н.В. Василькова, Д.О. Ільницький, І.В. Кулага, В.Є. Турчанінова. Інститут вищої освіти КНЕУ імені Вадима Гетьмана. 2016. 66 с.
12. Кузнєцов Е.А. Методологія професіоналізації управлінської діяльності в Україні. Монографія. Херсон: ОЛДІ ПЛЮС. 2017. 382 с.
13. Фінігіна О.В., Бітюк І.М., Матвієнко О.Д., Гудима Д.М. Принципи розвитку українського освітнього простору в умовах інформаційної економіки: креативні підходи та європейський досвід. Збірник наукових праць Черкаського державного технологічного університету. Серія: Економічні науки. М-во освіти і науки України, Черкас. держ. технол. ун-т. Черкаси: ЧДТУ. 2022. Вип. 65. С. 16-24.
14. Кузнєцов Е. А. Професіоналізація менеджменту: майстер-клас. Матеріали науково-методологічного семінару. Одеса : Фенікс, 2020. 110 с.
15. Узбек Д. А. Національні економічні інтереси інноваційно-інтеграційного розвитку підприємництва в умовах інформаційної економіки. Збірник наукових праць Черкаського державного технологічного університету. Серія: Економічні науки. Черкаси: ЧДТУ. 2022. Вип. 64. С. 49–61.
16. Узбек Д.А., Гнеушева Н.В., Трояновський В.Є. Регіональні кластери: національні економічні інтереси та культура управління. Трансформація підходів в управлінні та маркетингу у постпандемічний період[текст]: [монографія] / під заг. ред. д.е.н., проф. Храпкіної В.В., к.е.н., доц. Пічик К.В.К.: Інтерсервіс, 2022. С. 105-114.
17. Україна-2015: Національна стратегія розвитку. Економіка. URL :<http://www.uspishnaukraina.com.ua/strategy/60/273.html> .
18. Харарі Ю. Н. Людина розумна. Історія людства від минулого до майбутнього / Ювал Ной Харарі. Пер. з англ. Харків: Клуб сімейного дозвілля, 2018. 544 с.

1.10. An innovative management mechanism for internal quality assurance system for education based on the example of the Robert Elworthy Economics and Technology Institute

Olha Pavlova,
*PhD in Economics (Candidate of Economic Sciences),
 Head of the Department of Marketing, Management and Economics,
 Robert Elworthy Economics and Technology Institute*

In modern conditions, education has become one of the key factors in improving a country's competitiveness. Quality improvement is a global strategy of modern higher education development. 2022, the year of Russia's full-scale invasion of Ukraine, was an incredible challenge for Ukraine's higher education system. As a result, the institute buildings were damaged or destroyed; hundreds of thousands of